
Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2022:1

Överenskommelse om särskild ekumenisk samverkan mellan Svenska kyrkan och Den episkopala kyrkan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2022:6 om kyrkogemenskap mellan Svenska kyrkan och Den episkopala kyrkan. Utskottet hälsar sådan samverkan med stor glädje och föreslår att kyrkostyrelsens skrivelse ska bifallas.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. bifalla kyrkostyrelsens skrivelse 2022:6, punkt 1,
2. bifalla kyrkostyrelsens skrivelse 2022:6, punkt 2,
3. bifalla kyrkostyrelsens skrivelse 2022:6, punkt 3.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2022:6 Överenskommelse om särskild ekumenisk samverkan mellan Svenska kyrkan och Den episkopala kyrkan

Kyrkomötet beslutar att

1. överenskommelse om särskild ekumenisk samverkan ingås mellan Svenska kyrkan och Den episkopala kyrkan (The Episcopal Church), bilaga 1,
2. överenskommelsen träder i kraft när Svenska kyrkans ärkebiskop och Den episkopala kyrkans ärkebiskop (Presiding Bishop) har undertecknat överenskommelsen,
3. en kontaktgrupp med företrädare från båda kyrkorna utses för att samordna arbetet med att fördjupa gemenskapen mellan kyrkorna.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2022:6 i Ln 2022:3y, *bilaga*.

Bakgrund

Som framgår av skrivelsen finns många och långvariga kontakter mellan de båda kyrkorna, såväl i nutid i form av samverkan mellan utlandsförsamlingar som historiskt, alltsedan praktisk gemenskap i f d svenska kolonier under 1700-talet. Fördjupade kontakter mellan de båda kyrkorna ligger också i linje med de anglikansk-lutherska närmanden som ägt rum under större delen av 1900-talet och som 1992 ledde fram till

Borgå-deklarationen om full kyrkogemenskap mellan de anglikanska kyrkorna på brittiska öarna och de lutherska nordiska och baltiska folkkyrkorna.

Den episkopala kyrkan kontaktade Svenska kyrkan 2010 med en önskan om fördjupade relationer. Samtalen 2010–2015 ledde till förslaget att, utan formell överenskommelse, bekräfta befintlig kyrkogemenskap. Detta bejakades av Den episkopala kyrkans kyrkomöte 2015 och bekräftades i anslutning till Svenska kyrkans kyrkomöte samma år. Den episkopala kyrkans följande kyrkomöte 2018 beslutade om att tillsammans med Svenska kyrkan söka formell överenskommelse. Samtal 2021–2022 har lett fram till föreliggande förslag, som tillstyrkts av såväl kyrkostyrelsens arbetsutskott och biskopsmötet som kyrkostyrelsen. Den episkopala kyrkans kyrkomöte antog för sin del överenskommelsen under sommaren 2022, efter det att kyrkostyrelsen avgivit skrivelsen. Erforderliga samråd enligt 59 kap. 11 § kyrkoordningen har genomförts.

Bakom önskan till fördjupad samverkan mellan Svenska kyrkan och Den episkopala kyrkan ligger inte bara goda samverkansfarenheter i utlandsförsamlingar utan också önskan om tematisk samverkan i exempelvis klimatfrågan.

Kyrkostyrelsens skrivelse syftar till att formalisera en relation som i sak kan kallas kyrkogemenskap i den förståelsen att kyrkorna förblir autonoma men är beroende av varandra utan att försöka omforma varandra. Formaliseringen bedöms kunna fördjupa de relationer som båda parter har till andra kyrkor men också underlätta ömsesidigt lärande i bland annat policyfrågor.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla kyrkostyrelsens skrivelse 2022:6.

Utskottet välkomnar å det varmaste denna skrivelse och det närmande denna förutskickar mellan två reformatoriska kyrkor som redan står varandra nära, teologiskt och liturgiskt. Utskottet uttrycker också sin glädje över de möjligheter för utlandskyrkan som särskild ekumenisk samverkan mellan Svenska kyrkan och Den episkopala kyrkan innebär. Utskottet föreslår därför att kyrkostyrelsens skrivelse ska bifallas.

Uppsala den 6 oktober 2022

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Klas Corbelius, Agneta Brendt, Christian Bonde, Edvina Palmcrantz, Eva-Maria Munck, Josefine Carlsén, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Per Hanö, Mona Olsson, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Yvonne Stålnacke, Peter Weiderud, Birgitta Nilsson, Tomas Jansson, Lars-Ivar Ericson, Johan Hjertén, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Birgitta Axelsson Edström, Maria Hjernerth och Kerstin Rossipal.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2022:3y

Överenskommelse om särskild ekumenisk samverkan mellan Svenska kyrkan och Den episkopala kyrkan

Läronämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2022:6 Överenskommelse om särskild ekumenisk samverkan mellan Svenska kyrkan och Den episkopala kyrkan

Den föreslagna överenskommelsen om särskild ekumenisk samverkan mellan Svenska kyrkan och Den episkopala kyrkan är förenlig med vår kyrkas tro, bekännelse och lära samt står i kontinuitet med Borgå-deklarationen och de ekumeniska överenskommelserna med Iglesia Filipina Independiente (IFI) och de Gammalkatolska kyrkorna av Utrechtunionen.

Uppsala den 26 augusti 2022

På läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Anna Cöster, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2022:2

Uigurernas situation

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar motion 2022:4 om uigurernas situation. Motionärerna föreslår att kyrkostyrelsen ska lyfta uigurernas situation i internationella ekumeniska organ och där även föreslå granskning av hur folkrätten tillämpas i Kina. Utskottet ser det som oomtvistligt att såväl uigurerna som folkrätten inte respekteras i Kina men är angelägen att inte i onödan förorsaka ytterligare svårigheter för utsatta grupper där.

Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen, men att med anledning av densamma uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka hur uigurernas situation i Kina kan belysas i internationella ekumeniska organisationer.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2022:4,
2. med anledning av motion 2022:4 uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka hur uigurernas situation i Kina kan belysas i internationella ekumeniska organisationer.

Motionens förslag

Motion 2022:4 av Torbjörn Aronson m.fl., Uigurernas situation

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att lyfta uigurernas situation i Kina i internationella ekumeniska organisationer och i dessa även föreslå en granskning av folkrättens tillämpning i Kina.

Bakgrund

Uigurerna är en centralasiatisk, huvudsakligen sunnimuslimsk, folkgrupp som talar ett med turkiska besläktat språk. Xinjiangprovinsen är inte bara rik på fossila bränslen och mineraler utan också en stor bomullsproducent. Kinesiska statens intensiva kontroll över provinsen syftar officiellt till att hindra separatistiska grupper att begå terroråd. Som ett led i det som enligt kinesiska staten är terrorförebyggande arbete finns ett stort antal fångläger. Enligt flyktingar från lägren förekommer massvåldtäkter och andra fysiska, sexuella och mentala övergrepp. Uppgifter från människorättsorganisationer talar om massteriliseringar av uiguriska kvinnor, tvångsarbete och omfattande folkomflyttningar till fabriker i andra delar av Kina. Kina anklagas för folkmord genom utrotning av den uiguriska kulturen och brott mot mänskligheten men avvisar anklagelserna som fientlig propaganda.

Folkrätten består av regler och principer som reglerar hur stater och vissa andra internationella aktörer ska samarbeta och agera gentemot varandra. Folkrätten innehåller också regler om ansvarsutkrävande för internationella brott som folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. I folkrätten ingår bland annat mänskliga rättigheter. Som brott mot mänskligheten räknas bland annat mord, våldtäkt, tortyr och tvångsarbete om de utgör eller ingår som ett led i ett omfattande eller systematiskt angrepp riktat mot en grupp civila.

Svenska kyrkans mission etablerade verksamhet i Kina 1922, med fokus på utbildning och etablering av församlingar i samverkan med framförallt norska missionssällskapet. Efter att västerländska missioner utvisats och kulturrevolutionen förbjöd religiös verksamhet generellt, inledde Svenska kyrkans mission i mitten av 1980-talet samarbete med den kyrkliga etablerade biståndsorganisationen Amity. Man stödde projekt för lokal hälsovård med s.k. barfotaläkare samt skickade lärare till Kina, vilka förmedlades av Svenska Missionsrådet och undervisade i engelska på lokala högskolor och universitet. Från början av 2000-talet drogs successivt antalet lärare ner och fokus låg på Amitys arbete med hiv-prevention. Det konkreta samarbetet med Amity fasades ut omkring 2014 men både Act Svenska kyrkan och Amity är aktiva deltagare i ACT-alliansen. Svenska kyrkan upprätthöll kontakter med den etablerade protestantiska kyrkan i Kina sedan denna åter tillåtits att verka från 1979 och utbyte av officiella delegationer har skett regelbundet, senast 2015 då ledarskapet för kyrkan besökte Sverige.

Svenska kyrkan i utlandet har pausat verksamheten i Kina eftersom nuvarande visumregler i stort sett omöjliggör lagliga inresor syftande till kyrklig verksamhet. De fram till nyligen möjliga halvofficiella inresorna är numera omöjliga.

Såvitt känt har internationella ekumeniska organ inget fokus på Xinjiang. Inte heller Act Svenska kyrkan har fokus på Xinjiang. Däremot övervakas situationen sedan 2020 inom ramen för nationell nivåns arbete med stöd till församlingar och stift vad gäller hållbar upphandling och hållbara inköp, då tvångsarbete inte är förenligt med hållbara inköp. Till grund för detta arbete ligger en australiensisk, en engelsk och en internationell rapport som samtliga identifierar kopplingar mellan kända varumärken och tvångsarbete understött av den kinesiska staten. Nationell nivå släppte i december 2021 en uppföljningsrapport, framtagen i samarbete med bland annat Sveriges kommuner och regioners inköpscentral. Denna rapport är den hittills mest omfattande leverantörsuppföljningen vad gäller uigurernas situation. Den risk för tvångsarbete som finns gör att Svenska kyrkan ingår i investerarsamarbeten som adresserar denna risk.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:4.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2022:4 uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka hur uigurernas situation i Kina kan belysas i internationella ekumeniska organisationer.

Utskottet konstaterar att Kyrkornas världsråd noga överväger huruvida individer eller grupper försätts i fara innan uttalanden görs eller aktioner genomförs. Utskottet anser att det i detta ärende är mycket svårt att agera rätt utan att samverka med en partner som känner de lokala förhållandena. Utskottet ser det som viktigt att brutala diktaturer inte ska få hindra Svenska kyrkan att fatta rätt beslut, men att besluten också måste

fattas klokt. Uigureernas situation belystes i en rapport från FN:s högkommissionär för mänskliga rättigheter 31 augusti 2022.

Utskottet konstaterar vidare att motionärerna både vill lyfta uigureernas situation i ekumeniska organisationer och att det där ska föreslås en granskning av folkrätten i Kina. Även om det går att hitta en väg att bifalla den del av förslaget som avser att lyfta frågan finns risk för att övriga föreslagna åtgärder drabbar dem som avses hjälpas. Kyrkornas världsråd kan måhända vara en partner; likväl saknas lokala partners, vilket enligt praxis finns där Svenska kyrkan agerar.

Utifrån det anförda föreslår utskottet att motionen ska avslås. Med anledning av det anförda föreslår utskottet dock kyrkomötet att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka hur uigureernas situation i Kina kan belysas i internationella ekumeniska organisationer.

Uppsala den 6 oktober 2022

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Klas Corbelius, Christian Bonde, Edvina Palmcrantz, Yvonne Stålnacke, Eva-Maria Munck, Josefine Carlsén, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Per Hanö, Mona Olsson, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peter Weiderud, Birgitta Nilsson, Tomas Jansson, Lars-Ivar Ericson, Johan Hjertén, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Birgitta Axelsson Edström, Maria Hjernerth och Kerstin Rossipal.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2022:3

Återupprättad relation med Israel och det judiska folket

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2022:10 i vilken föreslås att Svenska kyrkan ska göra ett officiellt uttalande att samfundet är Israelvänligt utifrån vad Bibeln, Guds ord, säger om judarna som Guds utvalda folk, och utifrån att staten Israel idag är världens enda judiska stat. Utskottet konstaterar att det är väldigt ovanligt i Svenska kyrkans tradition att uttrycka sig vänligt om enskilda stater. Om så sker ska folkrätten ligga som grund i uttalandet. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:10.

Motionens förslag

Motion 2022:10 av Gary Aelius m.fl., Återupprättad relation med Israel och det judiska folket

Kyrkomötet beslutar att göra ett officiellt uttalande från Svenska kyrkans sida att samfundet är Israelvänligt utifrån vad Bibeln, Guds ord, säger om judarna som Guds utvalda folk, och utifrån att staten Israel idag är världens enda judiska stat.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2022:10 i Ln 2022:6y, *bilaga*.

Bakgrund

Guds vägar

Svenska kyrkan värnar relationen till det judiska folket, såväl i Sverige som i omvärlden, inklusive Israel. Den särskilda relationen beskrivs bland annat i dokumentet *Guds vägar – ett inomkyrkligt samtalsdokument*, som antogs av kyrkomötet 2001. Det står att ”I vår kyrka vill vi arbeta för att få bort sådant som kan tolkas som antisemitism eller förakt för det judiska folket och försvara dess rätt till sin historia, sin tro och sina seder”.

Svenska kyrkans positionspapper för hållbar fred mellan Israel och Palestina

I Svenska kyrkans *Positionspapper för Rättvis och hållbar fred mellan Israel och Palestina* beslutat av kyrkostyrelsen (Ks 2021–0676) står att ”Svenska kyrkan bekräftar Israels rätt och skyldighet att skydda sin befolkning i enlighet med folkrätten”. Vidare ”accepterar inte Svenska kyrkan teologiska resonemang som osynliggör de judiska och palestinska folkens situation, motiverar antisemitism, kristofobi, islamofobi eller på annat sätt leder till kränkningar av mänskliga rättigheter”.

I dokumentet står också:

Det åligger Svenska kyrkan, som kyrka, samhällsaktör och röst i Israel-Palestinadebatten, att uppmärksamma och motverka alla former av antisemitism, både inom och bortom vår egen kyrka, oavsett om den förekommer medvetet eller omedvetet. Som evangelisk-luthersk kyrka är vi väl medveten om att vår egen tradition rymmer smärtsamma exempel på hur kristna övergav och till och med förföljde Jesus eget folk. Därför har Svenska kyrkan ett ansvar att hantera frågan om antisemitism med särskild försiktighet och ödmjukhet. I vår kyrka vill vi arbeta för att göra upp med allt som kan tolkas som antisemitism eller förakt för det judiska folket och försvara dess rätt till sin historia, sin tro och sina seder. Svenska kyrkans åtaganden och arbete mot antisemitism återfinns såväl i arbetet i församlingar och stift som i den internationella verksamheten, liksom i samverkan i Europa och genom att vara en röst för religionsfrihet och judiskt liv.

Vidare sägs:

Utän att göra någon bedömning av politisk sionism eller den nutida staten Israel bekräftar Guds vägar också att ”Landet” alltid haft en djup betydelse i judisk tradition: ”Kärleken till och förbundenheten med det land, där profeterna verkade och templet reste sig på det heliga berget, kan omöjligt tänkas bort ur det judiska folkets liv och historia. Vår respekt för judendomen bör omfatta även denna del av den judiska traditionen.”

Folkrättens tillämpning i Israel och Palestina

När det gäller konflikten mellan Israel och Palestina fastslår ovan nämnda positionspapper att Svenska kyrkan grundar sin syn på konflikten i folkrätten och ”verkar för en rättvis och hållbar fred, som bygger på det folkrättsliga ramverket och är framförhandlad av konfliktens parter”.

Stödet för mänskliga rättigheter och internationell rätt är centralt i Svenska kyrkans arbete, inte minst genom samarbetet med partners runt om i världen. I positionspapperet konstateras att civilsamhällets möjlighet att påtala rättighetskränkningar och hålla makthavare ansvariga är grundstenar i strävan efter demokratiska och fredliga samhällen. Det arbetet vill Svenska kyrkan fortsätta stötta i såväl Israel och Palestina som i alla andra länder runt om i världen där vi har partnersamverkan. Positionspapperet har ett folkrättsperspektiv och det förespråkas:

Svenska kyrkan stödjer och verkar för en av konfliktens parter framförhandlad och ömsesidigt accepterad lösning på konflikten med utgångspunkt i en tvåstatslösning utifrån de internationellt erkända 1967 års gränser. En lösning där israeler och palestinier garanteras möjligheten

att leva i säkerhet sida vid sida inom säkra och erkända gränser och med ett gemensamt och öppet Jerusalem i enlighet med tidigare FN-resolutioner. Det innebär att Svenska kyrkan försvarar och respekterar Israels rätt att existera inom dessa gränser. Det innebär också att Svenska kyrkan erkänner och stödjer det palestinska folkets strävan efter självbestämmande och upprättandet av en palestinsk stat, sida vid sida med staten Israel.

Vidare bekräftas också Israels rätt och skyldighet att skydda sin befolkning i enlighet med folkrätten. Svenska kyrkan tillhör inte de kyrkor som förordar ”Boycott, Divestment and Sanctions” (BDS, bojkott och sanktioner för att isolera staten Israel).

Svenska teologiska institutet

Positionspapperet lyfter också fram betydelsen av Svenska teologiska institutet i Jerusalem (STI), som sedan 1951 har varit en plats för lärande och möten över religionsgränserna. STI:s uppdrag är att utveckla och fördjupa frågan om kristnas möte med människor av annan tro, särskilt i mötet med judendomen.

Här ges möjlighet att möta många former av levd judendom med dess traditioner. Studiet av såväl rabbiniska källor, dagens judendom och landet självt ger nya infallsvinklar till bibeltolkning och teologi.

Genom dialogarbete och bildning kring möten med den andre och förståelse för vardagslivets villkor och en komplex verklighet vill STI bidra till förståelse och tolerans, med syfte att motverka fördomar, antisemitism och annan rasism och bidrar på så sätt till en fredskultur. Relationerna med både ickestatliga och statliga aktörer i Israel är goda och vid officiella högtider som Yom Hashoah, det nationella israeliska minneshållandet av Förintelsens offer, är STI alltid representerat.

Kyrkomötesuppdraget 2021

Vid 2021 års kyrkomöte beslutades ”att uppdra till kyrkostyrelsen att lyfta frågan om att granska folkrättens tillämpning i Israel och Palestina, även utifrån FN:s apartheidkonvention och Romstadgans skrivningar om apartheid, i internationella och ekumeniska organ, i synnerhet i Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet” (§ 81 kyrkomötets protokoll).

I Geneve 30 maj – 2 juni 2022 lyftes frågan muntligt i kontakter med Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet, i syfte att nå fram till ett gemensamt agerande. Vid kyrkostyrelsens sammanträde i juni 2022 redovisades hur de båda organisationerna tagit emot frågan. Mot denna bakgrund har kyrkostyrelsen bedömt att uppdraget kan slutrapporteras till kyrkomötet, vilket framgår av kyrkostyrelsens redogörelse i årets skrivelse KsSkr 2022:3.

Ekumeniska samarbeten

Som en del av Sveriges kristna råd och i samverkan med samarbetsrådet för judar och kristna deltar Svenska kyrkan i den nya satsningen Rötter och liv – En dag ägnad åt relationen judar-kristna, en särskild dag med samtal och utbyte mellan kristna och judar. Syftet är att fördjupa kunskaperna om de egna rötterna i judendomen och att hålla kontakt med den levande judiska traditionen. Dagen kommer årligen att infalla söndagen före Domssöndagen/Kristus Konungens dag, i år den 13 november. De kristna församlingarna inbjuds att förnya och fördjupa kontakterna med sina judiska rötter. Detta kan ske genom samtal och andra former av utbyten och samverkan med judiska grannar och judiska gemenskaper, allt efter lokala förutsättningar.

I Kyrkornas världsråds dokument *The theology of the Churches and the Jewish people – Statements by the WCC and its member churches* är en av de sammanfattande punkterna att ”antisemitism är synd mot Gud och människor”.

Lutherska världsförbundet har en arbetsgrupp bestående av medlemmar från medlemskyrkorna som tar fram ett studiedokument inför förbundets generalförsamling i Krakow hösten 2023 (www.lutheranworld.org/news/preparing-next-phase-jewish-christian-encounter). Studiedokumentet har bland annat som syfte att utrusta kyrkor i att återuppta den judisk-lutherska relationen. Under generalförsamlingen kommer besök göras till Auschwitz-Birkenau.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:10.

Utskottet konstaterar att det är väldigt ovanligt i Svenska kyrkans tradition att uttrycka sig vänligt om enskilda stater. Om så sker ska folkrätten ligga som grund i uttalandet.

Utskottet värdesätter Svenska kyrkans långvariga relation till judiska organisationer och likaså erfarenheten av den judisk-kristna dialogen, särskilt via Svenska teologiska institutet (STI) i Jerusalem. Detta pågår och utvecklas ständigt. Sedan många decennier har Svenska kyrkan arbetat för en rättvis fred mellan Israel och Palestina. Utskottet framhåller att arbetet för folkrätten i dessa två länder är betydelsefull för deras medborgare och en grund till beslutet om *Positionspapper för Rättvis och hållbar fred mellan Israel och Palestina* (Ks 2021–0676) som kyrkostyrelsen tog under 2022.

Utskottet betonar följande citat från läronämnden respektive positionspapperet: ”Guds förbund med det judiska folket äger fortsatt giltighet” samt ”I vår kyrka vill vi arbeta för att få bort sådant som kan tolkas som antisemitism eller förakt för det judiska folket och försvara dess rätt till sin historia, sin tro och sina seder”. (Guds vägar, 2001)

I Svenska kyrkans *Positionspapper för Rättvis och hållbar fred mellan Israel och Palestina* beslutat av kyrkostyrelsen (Ks 2021–0676) står att ”Svenska kyrkan bekräftar Israels rätt och skyldighet att skydda sin befolkning i enlighet med folkrätten”. Vidare ”accepterar inte Svenska kyrkan teologiska resonemang som osynliggör de judiska och palestinska folkens situation, motiverar antisemitism, kristofobi, islamofobi eller på annat sätt leder till kränkningar av mänskliga rättigheter”. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motionen ska avslås.

Uppsala den 6 oktober 2022

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Klas Corbelius, Agneta Brendt, Christian Bonde, Edvina Palmcrantz, Josefin Carlsén, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Per Hanö, Mona Olsson, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Yvonne Stålnacke, Peter Weiderud, Birgitta Nilsson, Tomas Jansson, Lars-Ivar Ericson, Johan Hjertén, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Birgitta Axelsson Edström, Maria Hjernerth och Kerstin Rossipal.

Eu 2022:3

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot ekumenikutskottets förslag till kyrkomötesbeslut i Eu 2022:3 angående motion 2022:10 och föreslår att kyrkomötet beslutar att bifalla motionen.

Per Hanö

Särskild mening

Jag avger särskild mening i överensstämmelse med Per Hanös reservation.

Jan-Åke Isaksson

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2022:6y

Svenska kyrkan, Israel och det judiska folket

Läronämndens yttrande över motion 2022:10

Svenska kyrkans hållning uttrycks i det av kyrkomötet antagna samtalsdokumentet Guds vägar (2001):

Guds förbund med det judiska folket äger fortsatt giltighet

samt

I vår kyrka vill vi arbeta för att få bort sådant som kan tolkas som anti-semitism eller förakt för det judiska folket och försvara dess rätt till sin historia, sin tro och sina seder.

Läronämnden är medveten om att det finns teologiska traditioner som antingen ifrågasätter Israels legitimitet som stat, eller som tolkar Bibeln på ett sätt som begränsar möjligheten att kritisera enskilda länders politik. Sådana tolkningsmodeller avvisar Svenska kyrkan. Läronämnden hänvisar återigen till Guds vägar:

I judisk tradition har ”landet” alltid haft en djup betydelse. Kärleken till och förbundenheten med det land, där profeterna verkade och templet reste sig på det heliga berget, kan omöjligen tänkas bort ur det judiska folkets liv och historia. Vår respekt för judendomen bör omfatta även denna del av den judiska traditionen. (Guds vägar, 2001)

Uppsala den 26 augusti 2022

På läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Anna Cöster, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2022:4

Förföljda kristna

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2022:15 i vilken föreslås att Act Svenska kyrkan ska inrätta ett nytt fokusområde avseende att stödja förföljda kristna. Utskottet konstaterar att arbetet för förföljda kristna och andra religiösa minoriteter ryms inom nuvarande fokusområden och ett nytt fokusområde skulle inte stärka detta. Därför föreslår utskottet att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:15.

Motionens förslag

Motion 2022:15 av Anna Sundberg och Nima Gholam Ali Pour, Förföljda kristna

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att Act Svenska kyrkan ska inrätta ett nytt fokusområde avseende att stödja förföljda kristna.

Bakgrund

Tidigare behandling i kyrkomötet

Sedan 2010 har motioner lagts fram som behandlar frågan om förföljda kristna. I motionerna 2010:7 och 2011:9 föreslogs en utredning för att hitta metoder till stöd för förföljda kristna. Motionerna avslogs då utskottet inte såg att en utredning skulle vara det mest effektiva för att adressera utmaningen. Motionerna 2012:6 och 2012:28 handlade om att uppmärksamma förföljda kristna med en konferens i ämnet. Detta avslogs av utskottet med anledning av att Svenska kyrkan redan arbetade mycket med frågan. Motionerna 2013:20 och 2013:67 behandlade behovet av en arbetsgrupp för förföljda kristna i Mellanöstern respektive religions- och övertygelsefrihet. Utskottet avtog motionerna med motiveringen att det motionärerna föreslog i huvudsak var uppfyllt. Motionerna 2014:35, 65 och 84 behandlade på olika sätt förföljda kristna. Majoriteten av förslagen i motionerna avslogs av kyrkomötet förutom på ett par punkter. Kyrkomötet beslutade att med anledning av en av motionerna uppdra till kyrkostyrelsen att öka omfattningen på stödet till arbetet för utsatta människor i Mellanöstern. Kyrkomötet beslutade också att göra ett uttalande för den situation som då rådde i Mellanöstern.

Uttalande av kyrkostyrelsen

I december 2019 gjorde kyrkostyrelsen ett uttalande som behandlade den utsatta situation som kristna i Mellanöstern befinner sig i på grund av krig och förföljelse. Kyrkostyrelsen säger i uttalandet att förutom det arbete som Svenska kyrkan direkt stödjer så arbetar Svenska kyrkan tillsammans med de multilaterala organisationerna Lutherska världsförbundet och Kyrkornas världsråd. Uttalandet påvisar också den styrka som de lokala kristna har. Det avslutas med en bön för fred i Mellanöstern (www.svenskakyrkan.se/pressmeddelande/uttalande-om-kristna-i-mellanostern?publisherId=1344892&releaseId=3267427&channels=3240406,3240405,3116725,3240407,3240404&webid=1374643)

Regionala och nationella exempel

Genom regionala och nationella kyrkosamarbeten som till exempel Middle East Council of Churches (MECC), United Evangelical Lutheran Church of India (UELCI), Coptic Orthodox Church Bishopric of Public, Ecumenical and Social Services (Bless) i Egypten eller PROCMURA, ett kristet nätverk som arbetar för att stärka dialogen mellan kristna och muslimer i södra Afrika, så arbetar Act Svenska kyrkan kontinuerligt för att stödja och stärka kristna för att kunna utvecklas i sina hemländer, med samma rättigheter som andra.

På Svenska kyrkans hemsida, där allt arbete för förföljda kristna är samlat, beskrivs hur arbetet i Asien, Mellanöstern och länder i Afrika stärker kristna lokalt, bygger relationer mellan religioner, utbildar och forskar, slår larm och även verkar i det tysta (www.svenskakyrkan.se/forfoljda-kristna-och-utsatta-troende). Ärkebiskopen har bland annat rest till Pakistan och norra Irak för att möta utsatta kristna trossyskon.

Act Svenska kyrkans fokusområden

Act Svenska kyrkan arbetar för förföljda kristna runt om i världen inom de befintliga fokusområdena Försörjning och klimaträttvisa, jämställdhet och hälsa, fred och demokrati, tro och lärande samt katastrofinsatser. Syftet med de fem nämnda fokusområdena är att kunna presentera Act Svenska kyrkans breda och komplexa arbete på ett pedagogiskt sätt. Fokusområdena har tagits fram i en lång process där bland annat en fokusgrupp med representanter från stift och församlingar med olika funktioner har deltagit. Indelningen i fokusområden har utgått från ett antal kriterier, exempelvis hur bra bild som indelningen ger av Act Svenska kyrkans strategiska metoder och mål och vilken långsiktighet som indelningen bedöms ha. Ambitionen har varit att indelningen inte ska påverkas nämnvärt av om projekt, länder eller teman fasas ut.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:15.

Utskottet konstaterar att inom de fem fokusområden (försörjning och klimaträttvisa, jämställdhet och hälsa, fred och demokrati, tro och lärande och katastrofinsatser) som Act Svenska kyrkan arbetar med ingår redan arbete för förföljda kristna och andra religiösa minoriteter och att ett nytt fokusområde inte skulle stärka detta. I de länder där kristna lever i utsatthet och där Act Svenska kyrkan finns närvarande syftar arbetet till att stärka rättighetsbärandarnas situation på en mängd olika sätt.

På Svenska kyrkans hemsida, där allt arbete för förföljda kristna är samlat, beskrivs hur arbetet i Asien, Mellanöstern och länder i Afrika stärker kristna lokalt, bygger

relationer mellan religioner, utbildar och forskar, slår larm och även verkar i det tysta (www.svenskakyrkan.se/forfoljda-kristna-och-utsatta-troende).

Svenska kyrkan har under flera år arbetat med bland andra Svenska missionsrådet (SMR) inom religions- och övertygelsefrihet, internationellt kallat Freedom of Religion or Belief (FoRB). Inom samarbetet med SMR har bland annat personer i partnerorganisationer i flera länder utbildats i FoRB som en del av de mänskliga rättigheterna. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motionen ska avslås.

Uppsala den 6 oktober 2022

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Klas Corbelius, Agneta Brendt, Christian Bonde, Edvina Palmcrantz, Josefin Carlsén, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Per Hanö, Mona Olsson, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Yvonne Stålnacke, Peter Weiderud, Birgitta Nilsson, Tomas Jansson, Lars-Ivar Ericson, Johan Hjertén, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Birgitta Axelsson Edström, Maria Hjernerth och Kerstin Rossipal.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot ekumenikutskottets förslag till kyrkomötesbeslut i Eu 2022:4 angående motion 2022:15 och föreslår att kyrkomötet beslutar att bifalla motionen.

Per Hanö

Särskild mening

Jag avger särskild mening i överensstämmelse med Per Hanös reservation.

Jan-Åke Isaksson

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2022:5

Jesus, religionsdialogen och islamismen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2022:24 om Jesus, religionsdialog och islamism. Motionärerna föreslår att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att anta en policy enligt vilken Svenska kyrkans företrädare alltid ska framhålla Jesus som enda vägen till Gud, att religionsdialog aldrig ska ske i Svenska kyrkans lokaler och att all samverkan med islamister ska upphöra. Utskottet framhåller, i anslutning till tidigare kyrkomötesbehandling, religionsdialog som värdefull och inte motsatt att vittna om Jesus. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2022:24, punkt 1,
2. avslå motion 2022:24, punkt 2,
3. avslå motion 2022:24, punkt 3.

Motionens förslag

Motion 2022:24 av Nima Gholam Ali Pour m.fl., Jesus, religionsdialogen och islamismen

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. anta en policy vilken slår fast att samtliga företrädare för Svenska kyrkan alltid ska framhålla och tillerkänna Jesus som enda vägen till Gud, med utgångspunkt i Joh. 14:6, samt att man som företrädare bär på en uppgift att när tillfälle ges i debatter och i möten också ingående förklara varför Jesus är helt central i den kristna tron,
2. anta en policy om att religionsdialog alltid hålls utanför Svenska kyrkans lokaler samt att andra icke-kristna samfund inte ska kunna nyttja Svenska kyrkans lokaler,
3. se till att Svenska kyrkans samarbete med islamister upphör och att Svenska kyrkan upphör med all samverkan och samarbete med organisationer som har någon form av association med Muslimska brödraskapet eller med andra islamistiska organisationer.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2022:24 i Ln 2022:7y, *bilaga*.

Bakgrund

Dokumentet *Charta Oecumenica*, framtaget av Europeiska kyrkokonferensen och Romersk-katolska kyrkans europeiska biskopskonferens, skriver under överskriften *Att odla relationerna till islam* om viljan att intensifiera umgänget mellan kristna och muslimer för att övervinna fördomar; dokumentet innehåller en förbindelse att möta muslimer med respekt och samarbeta med muslimer i gemensamma angelägenheter. Ur avsikten att övervinna fördomar framgår att religionsdialog är ett fredsprojekt. Dokumentet *Guds vägar* (2001), om kristendom och judendom, konstaterar principiellt ”När stolthet över den egna traditionen kombineras med ödmjukhet inför både det egna och andras arv, kan ett verkligt samtal börja”.

Biskopsbrevet *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext* (2019) talar om att Svenska kyrkans företrädare vid de kyrkliga handlingarna ska vara förankrade i sin kristna identitet och öppna mot människor i en mångreligiös kontext. Biskopsbrevet handlar vidare om de specifika mötena i samband med övergångsriterna vid födelse, vuxenblivande, familjebildning och dödsfall (dop, konfirmation, vigsel, begravning). I brevet påtalas att tre perspektiv är särskilt viktiga i dessa möten, nämligen respekt för den enskilda människan, en god relation till andra trossamfund och en genomtänkt religions- och missionsteologisk grundhållning. Biskopsbrevet skriver: ”Bekännelsen till den uppståndne är kyrkans hjärtpunkt. När öppenheten för den andre leder till otydlighet om den egna bekännelsen, är båda parter förlorare.”

Sann mot sig själv – öppen mot andra (2011), som är Svenska kyrkans teologiska kommittés skrift, beskriver en religionsteologiskt inklusivistisk hållning som rimlig för Svenska kyrkan, en hållning som är öppen för att andra religiösa traditioner kan vara vägar till Gud, men som samtidigt slår vakt om den kristna trons särställning. En sådan hållning utmärker sedan Andra vaticankonciliet Romersk-katolska kyrkan och även andra större kyrkor i nutid. *Sann mot sig själv – öppen mot andra* konstaterar att i mötet med andra religioner är erfarenheten att den egna tron stärks och ”fördjupas och vi kan upptäcka nya sätt att uttrycka kristna insikter”. I Kyrkornas världsråds missionsdokument *Tillsammans för livet* (2013) framhålls att evangelisation inte är syftet med dialogen, liksom att det idag finns en bredd av uppfattningar om hur evangelisation och mission ska gå till.

Beslut om upplåtelse av kyrkorum åvilar enligt 41 kap. 4 § kyrkoordningen kyrkorådet när det inte är fråga om att biskopen eller någon av församlingens präster vill använda kyrkan för gudstjänster eller kyrkliga handlingar. Upplåtelse av övriga lokaler är inte kyrkoordningsreglerat. Det är dock mycket ovanligt i Sverige att icke-kristna samfund använder församlingars lokaler.

Den i motionen anförda rapporten som skrevs av Magnus Norell, Aje Carlbom och Pierre Durrani (2017) från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap anför graverande synpunkter om Islamic Relief och Ibn Rushd. Det kan konstateras att just den rapporten har mött omfattande kritik som varande vetenskapligt undermålig och bedömts som oanvändbar i myndighetsstyrning av domstol. Aje Carlbom arbetade fram en rapport som publicerades 2018, där de värsta anklagelserna togs tillbaka.

Islamic Relief godkändes efter granskning av EU-kommissionens biståndsorgan som strategisk partner 2021 och trots cirkulerande uppgifter om motsatsen samarbetar Islamic Relief Worldwide alltfört med exempelvis amerikanska och brittiska statliga biståndsorgan. I augusti 2020 framkom att två styrelsemedlemmar och en medarbetare i Islamic Relief Worldwide 2014–2015 spridit inlägg av antisemitisk karaktär på Facebook. Organisationen tog omedelbart avstånd. Den sittande styrelsen upplöste sig själv och tog initiativ till striktare granskningsprocesser inom Islamic Relief Worldwide samt till en oberoende granskning av organisationen, ledd av förre brittiske

riksåklagaren. En Sida-granskning som blev klar 2021 kom, liksom två brittiska granskningar, fram till att Islamic Relief Worldwide agerat snabbt och lämpligt. Även Lutherska världsförbundets World Service, som sedan 2014 har ett samarbetsavtal med organisationen, har funnit agerandet adekvat. Bland andra trosbaserade humanitära organisationer som med fortsatt förtroende samarbetar med organisationen finns Hebrew Immigrant Aid Society och Catholic Relief Services. Act Svenska kyrkan följer med intresse Islamic Reliefs globala jämställdhetsarbete.

Ibn Rushd har djupgående granskats av Folkbildningsrådet i en rapport skriven av professor Erik Amnå 2019. I den framgår att det på sin höjd kan finnas idémässiga kopplingar till Muslimska brödrskapet bland individer inom Ibn Rushd och dess medlemsorganisationer. Denna ideologiska koppling tar sig dock inte segregations- eller icke-demokratiska uttryck, utan främst i form av att tron har sociala implikationer, som för många kristna, har Amnå i en uppföljande intervju förklarat. Utifrån Amnås rapport tog Ibn Rushd fram en handlingsplan för att åtgärda de brister som uppdragats i organisationen, inklusive mer noggranna bakgrundskontroller av tillänkta föreläsare.

Svenska kyrkan har ett gott samarbete med både Islamic Relief och Ibn Rushd. Med Islamic Relief bland annat i det internationella humanitära arbetet genom Act Alliance, programmet En värld av grannar – Interreligiös praktik för fred och integrationsprojektet Goda grannar i Stockholm. Ett forskningsprojekt vid University of Winchester lyfter fram Goda grannar som en lyckad integrationssatsning över religionsgränser. Andra exempel är lokala samarbeten med Svenska kyrkan kring studiecirkel i interreligiös texttolkning och den interreligiösa utbildningssatsningen Tala väl med varandra, med Ibn Rushd, Sensus, Bilda och flera stift. I Malmö har Ibn Rushd samarbetsavtal med det judiskt-muslimska dialogprojektet Amanah som arbetar mot antisemitism och islamofobi. Svenska kyrkan känner inte igen anklagelserna om antisemitism eller demokratisk opålitlighet i samarbetet med organisationerna.

Behandling vid tidigare kyrkomöten

Frågor om religionsdialog har behandlats av flera kyrkomöten, (motion 1998:510, Eu 1998:502, motionerna 2000:57 och 2000:76, Kl 2000:11, motionerna 2011:53 och 2011:75, Kl 2011:7 och motion 2019:10, Eu 2019:1). Dessa motioner har framför allt efterfrågat kunskapshöjande insatser. Flertalet av motionerna avslogs av kyrkomötet på grund av vid tidpunkterna pågående projekt eller då material redan bedömdes finnas tillgängliga. Motion 2000:57 föranledde resurstilldelning.

Ekumenikutskottet behandlade i betänkande 2020:1 motion 2020:16 som föreslog ett förtydligande av syftet med Svenska kyrkans delaktighet i interreligiös dialog, och effektivisering av dialogen. Utskottets menade att det fortsatt är viktigt att på alla nivåer i Svenska kyrkan delta i religionsdialog, varför motionen avslogs. Ekumenikutskottets betänkande 2021:4 behandlade motionen 2021:23 som efterlyste en handledning för religionsdialog där Svenska kyrkans kristna identitet bevaras. Utskottet anförde ett flertal dokument om välförankrad dialog och föreslog avslag på motionen, vilket också blev kyrkomötets beslut.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:24.
--

Utskottet menar att motionen målar upp en motsättning som inte finns. Redan i den tidigaste kyrkan fanns tanken på det utspridda ordet (*lógos spermatikós*), alltså att goda och rätta tankar finns och är värdefulla också i icke-kristna traditioner. Joh 14:6

är förvisso en grundläggande bibeltext, men inte därigenom en standardfras som ensam besvarar alla frågor. Kontakt med människor av annan tro breddar tolkningen. Utskottet hyser i detta stor tilltro till Svenska kyrkans företrädare.

Utskottet påminner om uttalandet *The Things that Make for Peace* från Kyrkornas världsråds generalförsamling i september 2022, där medlemskyrkorna med skärpa uppmanas att bygga fred genom interreligiös dialog och samverkan, som motkraft mot polarisering och orättvisor. Religionsdialog är värdefull i riktning mot fredliga och inkluderande samhällen (mål 16 inom Agenda 2030). Religionsdialog har också ett egenvärde.

Utskottet menar att dialog mellan Svenska kyrkan och andra är behövlig för exempelvis diakonala samarbetsprojekt och för att ha utarbetade kanaler som kan tas i bruk i krissituationer och liknande. Vad gäller lokaler konstaterar utskottet att Svenska kyrkan oftast är den resursstarkare partnern och därmed också behöver visa generositet. Till ömsesidig dialog hör också att bjuda in till varandra.

Studieförbundet Ibn Rushd har mer än andra studieförbund ögonen på sig och gör stora ansträngningar med att bakgrundskontrollera medverkande. Utskottet vill också understryka skillnaden mellan muslimer i allmänhet och våldsbejakande extremister. Begreppet *islamism* är vagt och därmed svårhanterligt.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motionen avslås.

Uppsala den 6 oktober 2022

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Klas Corbelius, Agneta Brendt, Christian Bonde, Edvina Palmcrantz, Eva-Maria Munck, Josefine Carlsén, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Per Hanö, Mona Olsson, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Yvonne Stålnacke, Peter Weiderud, Birgitta Nilsson, Tomas Jansson, Lars-Ivar Ericson, Johan Hjertén, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Birgitta Axelsson Edström, Maria Hjernerth och Kerstin Rossipal.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot ekumenikutskottets förslag till kyrkomötesbeslut i Eu 2022:5 angående motion 2022:24 och föreslår att kyrkomötet beslutar att bifalla motionen.

Per Hanö

Särskild mening

Jag avger särskild mening i överensstämmelse med Per Hanös reservation.

Jan-Åke Isaksson

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2022:7y

Religionsdialog och kristen tro

Läronämndens yttrande över motion 2022:24

Läronämnden har tidigare yttrat i Ln 2021:5y:

Kristna tror på en treenig Gud: skapare, frälsare och livgivare.

De apostoliska, nicenska och athanasianska trosbekännelserna inleds alla med tron på en enda Gud, som har skapat himmel och jord. Därför är det angeläget för kristna att föra dialog med gudstillbedjare i olika traditioner.

Bekännelsen till Jesus Kristus är kyrkans hjärtpunkt. Kristnas kallelse är att göra honom känd, trodd och älskad. När trosbekännelsen beskriver Sonen som ”av samma väsen som Fadern” säger detta att tron på Jesus Kristus är förbunden med tron på Gud som skapare av alla människor.

Den heliga Anden kan ge sig till känna även i andra religiösa traditioner. Därför mognar Andens frukter (Galaterbrevet 5:22–23) också utanför kyrkans sammanhang. Samtidigt finns det anledning att vara vaksam, eftersom det finns livsfientlig religiositet både i och utanför kristna sammanhang.

Läronämnden menar att det inte föreligger någon motsättning mellan att förkunna evangeliet om Kristus och att bejaka religionsdialog. Läronämnden hänvisar även till Ln 2008:6y:

Religiösa traditioner har aldrig utvecklats isolerade från varandra utan alltid i samspel med ömsesidig påverkan som följd. (...) I mötet med människor av olika tro är det angeläget att vinnlägga sig om kunskap och respekt. Det är utgångspunkten för en konstruktiv, kritisk och självkritisk dialog. Till förutsättningarna för en sådan dialog hör att både beskriva andra så att de känner igen sig själva, vara medveten om mångfalden inom de olika religionerna och vara villig att dela med sig av det som man själv har funnit.

En sådan dialog är inte bara förenlig med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, utan även ett sätt att ge uttryck åt denna tro.

Uppsala den 26 augusti 2022

På läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Anna Cöster, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Wininge och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2022:6

Kristna samarbetsavtal

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2022:25 i vilken föreslås att kyrkostyrelsen ska upprätta en strategi för samarbetsavtal mellan Svenska kyrkan och inomkyrkliga rörelser, upprätta samarbetsavtal med frikyrkliga kristna samfund för att missionera, att evangelisera och en stärkt diakonal verksamhet samt att etablera nya samarbetsavtal med fler svenska kristna organisationer för att utöka missionen och det diakonala arbetet.

Utskottet konstaterar att ekumeniskt arbete med fördel kan bedrivas lokalt, men ser inget behov av att upprätta nya avtal på nationell nivå enligt motionens förslag. Därför föreslår utskottet att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar

1. att avslå motion 2022:25, punkt 1,
2. att avslå motion 2022:25, punkt 2,
3. att avslå motion 2022:25, punkt 3.

Motionens förslag

Motion 2022:25 av Nima Gholam Ali Pour och Anna Sundberg, Kristna samarbetsavtal

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. upprätta en strategi för samarbetsavtal mellan Svenska kyrkan och inomkyrkliga rörelser,
2. upprätta samarbetsavtal med frikyrkliga kristna samfund för att missionera, att evangelisera och en stärkt diakonal verksamhet,
3. etablera nya samarbetsavtal med fler svenska kristna organisationer för att utöka missionen och det diakonala arbetet.

Bakgrund

Avtal mellan Svenska kyrkan och EFS

Svenska kyrkan beslutade 1989 och 1990 om ingående av avtal mellan Svenska kyrkan och Evangeliska fosterlandsstiftelsen (EFS) (CsSkr 1990:4). Riktlinjerna till detta beslut säger bland annat att Svenska kyrkan och EFS ser sig som en och samma kyrka och fokus låg mycket på att predikanter inom EFS skulle få en jämställd

ställning med präster i Svenska kyrkan. Det har funnits samarbetskyrkor mellan EFS och Svenska kyrkan sedan 1960- och 1970-talen och avtalet som slöts 1989 och 1990 handlade närmast om den övergripande relationen mellan dessa organisationer. Läronämnden såg inga läromässiga hinder för ingående av ett avtal och de yttrade sig mycket positivt kring detta samarbete (1990:1).

Tidigare avtal

Det har tidigare funnits avtal mellan Svenska kyrkan och Metodistkyrkan i Sverige (CsSkr 1993:5, KEu 1993:2) och med Svenska kyrkan och Svenska Missionskyrkan (KsSkr 2006:4, Eu 2005:1). I dessa avtal erkändes giltigheten i varandras vigningstjänster och man välkomnade ömsesidigt varandra att ta emot sakrament och pastorala tjänster. Dessa två avtal låg sedan till grund för det avtal som sedan kom till med Equmeniakyrkan.

Avtal mellan Svenska kyrkan och Equmeniakyrkan

Kyrkomötet 2016 beslutade att ingå en ekumenisk överenskommelse mellan Svenska kyrkan och Equmeniakyrkan (KsSkr 2016:5, Eu 2016:1). Överenskommelsen utgör en grund för att lokalt träffa avtal om samverkan. Den innebär huvudsakligen att Svenska kyrkan och Equmeniakyrkan vill utveckla och fördjupa gemenskapen, stärka de ekumeniska relationerna och verka för gemensamt ansvarstagande i samhället, att präster respektive pastorer kan prövas av kyrkornas organ för att i det lokala sammanhanget tjänstgöra för varandra. Läronämnden som yttrade sig över förslaget till överenskommelse ansåg att det inte fanns några läromässiga hinder för att anta förslaget (Ln 2016:10y).

Kyrkoordningen

I inledningstexten till fjortonde avdelningen i kyrkoordningen beskrivs Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund. Där står bland annat att "Församlings-ekumeniken är särskilt betydelsefull, då man möter andra kristna i den lokala miljön". I det efterföljande kapitlet, 59 kap. 7 § står att

Församlingar och stift kan träffa lokala respektive regionala samarbetsavtal om särskild ekumenisk samverkan inom ramen för en nationell överenskommelse. När en församling träffar ett sådant avtal ska det godkännas av domkapitlet.

I kapitlet i övrigt finns hänvisningar till andra bestämmelser i kyrkoordningen som närmare reglerar vad som gäller i fråga om gudstjänster, kyrkliga handlingar, behörigheten att utöva vinningstjänsten och upplåtelse av kyrka i ekumeniska sammanhang.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:25.

Utskottet konstaterar att ekumeniskt arbete med fördel kan bedrivas lokalt, där det finns möjlighet och är meningsfullt, utan nationella avtal eller strategier. När Svenska kyrkan tidigare har upprättat samarbetsavtal, då är det väl genomtänkta avtal som slutits och som existerat under lång tid. Utskottet ser inget behov av att upprätta nya avtal på nationell nivå enligt motionens förslag. Utskottet ser gärna lokalt ekumeniskt samarbete.

På ekumenikuskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Klas Corbelius, Agneta Brendt, Christian Bonde, Edvina Palmcrantz, Josefin Carlsén, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Per Hanö, Mona Olsson, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Yvonne Stålnacke, Peter Weiderud, Birgitta Nilsson, Tomas Jansson, Lars-Ivar Ericson, Johan Hjertén, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Birgitta Axelsson Edström, Maria Hjernerth och Kerstin Rossipal.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot ekumenikuskottets förslag till kyrkomötesbeslut i Eu 2022:6 angående motion 2022:25 och föreslår att kyrkomötet beslutar att bifalla motionen

Per Hanö

Särskild mening

Jag avger särskild mening i överensstämmelse med Per Hanös reservation.

Jan-Åke Isaksson

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2022:7

Stöd den ortodoxa kyrkan i Ukraina

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2022:46 i vilken föreslås att kyrkomötet ska uttala sitt stöd för den ortodoxa kyrkan i Ukraina. Utskottet konstaterar att det är svårt att uttala sig till förmån för en enda ortodox kyrka i Ukraina, då den ortodoxa kyrkliga situationen är komplex. Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:46.

Motionens förslag

Motion 2022:46 Olov Lindquist och Marcus Romedahl

Kyrkomötet beslutar att uttala sitt stöd för den ortodoxa kyrkan i Ukraina.

Bakgrund

Tidigare uttalanden och motioner

Under kyrkomötet 2001 uttalade sig Svenska kyrkan med anledning av terrordåden i New York. På samma kyrkomöte ställde Benny Jönsson frågan (Fr 8) om Svenska kyrkan har någon policy för vem som har rätt att uttala sig i vilka frågor. Svaret (Svar på fråga 2001:8) lägger stor vikt vid den enskilde kristnes ansvar med utgångspunkt från Guds Ord och samvetet. Vad gäller socioetiska frågor konstateras att det inte finns någon policy. Däremot hänvisas till inledningstexten till kapitel 10 i kyrkoordningen där det bland annat anges att det hör till den nationella nivåns uppgift att vara en röst utåt, såväl i det svenska samhället som i internationella sammanhang. Svaret pekar på att det finns olika företrädare för Svenska kyrkan som kan uttala sig i olika sammanhang och att det kan vara i sin ordning.

2014 gjorde kyrkomötet ett uttalande till stöd för situationen i Mellanöstern med tanke på den humanitära katastrof som då ägde rum och i synnerhet för den förföljelse som pågick av religiösa minoriteter och kristna församlingar som stod inför utplåning i Irak (Eu 2014:7).

Till kyrkomötet 2021 inkom motion 2021:76 "Uttalanden i samhällsfrågor". Motionärerna ville att kyrkostyrelsen skulle utarbeta en policy för Svenska kyrkans nationella nivå för uttalanden i samhällsfrågor och politiska frågor som inte direkt berör Svenska kyrkan. Motionen avslogs och i samhälls- och kulturutskottets betänkande (SK 2021:10) pekades på den nationella nivåns uppgift att vara en röst såväl i det svenska samhället som internationellt. Läronämndens yttrade 2021:10y

över samma motion betonade att det inte går att avgöra i vilka samhällsfrågor som Svenska kyrkan ska uttala sig och att detta behöver vara föremål för tolkning i varje tid.

Ekumenisk solidaritet och svenskkyrkliga uttalanden för Ukraina

I Svenska kyrkans ekumeniska samarbeten med Kyrkornas världsråd (KV), Lutherska världsförbundet (LVF) och ACT-alliansen (ACT) har kriget i Ukraina varit föremål för ekumeniska samtal, solidaritet, uttalanden och biståndsarbete från det att kriget började. Även Svenska kyrkan själv har uttalat sig på olika sätt.

Kyrkornas världsråds tillförordnade generalsekreterare, Iona Sauca, har genomfört resor till Ukraina för att möta ledarna för KV:s alla medlemskyrkor och religiösa sammanslutningar i Ukraina och flera uttalanden har gjorts med anledning av kriget (www.oikoumene.org/news/wcc-acting-general-secretary-in-ukraine-we-came-here-to-show-our-solidarity, www.oikoumene.org/news/wcc-delegation-visits-ukraine-amidst-the-ongoing-war, www.oikoumene.org/news/religious-communities-in-ukraine-meet-with-world-council-of-churches-call-to-stop-the-war).

Liknande uttalanden och resor har även generalsekreteraren i LVF, Anne Burghardt, genomfört för att visa stöd, solidaritet och se hur det arbete går som LVF:s medlemskyrkor genomför. (www.lutheranworld.org/news/restore-peace-ukraine och www.lutheranworld.org/news/ukraine-lwf-team-visits-towns-north-kyiv).

Chefen för Act Svenska kyrkan, Erik Lysén, besökte Ukraina under våren 2022 för att möta människor drabbade av kriget och besöka det biståndsarbete som Act Svenska kyrkan stödjer. Både som chef för Act Svenska kyrkan och som moderator för ACT-alliansen har Erik Lysén gjort ett uttalande om kriget i Ukraina. Uttalandet handlar om att få slut på våldet och uppmanar alla parter att respektera internationell humanitär rätt och att fortsätta de diplomatiska ansträngningarna.

(www.svenskakyrkan.se/act/nyheter/act-alliansen-ar-djupt-bedrovad-och-allvarligt-oroad-over-kriget-i-ukraina). Genom Sveriges kristna råd (SKR) har ärkebiskop Antje Jackelén (ordförande) tillsammans med presidiet för SKR uttalat sig. Presidiet uttalar sig för fred, fortsatt ekumeniskt arbete och bön (www.skr.org/uttalande-fran-sveriges-kristna-rads-presidium-gallande-kriget-i-ukraina).

Ortodoxa kyrkor i Ukraina

Det finns sedan 2018 tre parallella ortodoxa kyrkostrukturer i Ukraina. Den självstyrande ukrainska delen av den rysk-ortodoxa kyrkan var till nyligen den enda av världsortodoxin erkända ortodoxa kyrkan i Ukraina. Den har sitt säte i Moskva och är under ryskt inflytande. Den andra är den ukrainska ortodoxa kyrkan (Kiev patriarkatet). De har brutit banden med Moskva. Den tredje ortodoxa kyrkan är den ukrainska autokefala ortodoxa kyrkan (har ett eget överhuvud och absolut självständighet, men erkänner patriark Bartholomeus i Konstantinopel). De är efterföljare till en kyrka som grundades på 1920-talet och har överlevt i nordamerikansk exil. Under 1990-talet kom kyrkans ledare tillbaka till Ukraina.

De två sistnämnda kyrkorna erkändes aldrig av de resterande ortodoxa kyrkorna som riktiga kyrkor. Den till 2018 enda erkända ortodoxa kyrkan i Ukraina upplevde att det blev svårare och svårare att underordna sig moskvapatriarkatet och den ryska kyrkan i det nu fientliga Ryssland. Samtidigt ville många ukrainare inte vara en del av en ortodox kyrka som inte är erkänd. Till slut bestämde sig den ekumeniske patriarken Bartholomeus (Konstantinopel) att undersöka situationen i Ukraina. Detta ledde till grundandet av den nya ukrainska ortodoxa kyrkan som i princip ska omfatta alla ortodoxa biskopar i Ukraina, oavsett vilken av de tre–fyra kyrkoorganisationerna de

tidigare tillhört. Det betyder att den nya ukrainska ortodoxa kyrkan i princip är en sammanslagning av kievpatriarkatet och den ukrainska autokefala ortodoxa kyrkan. I januari 2019 gav Bartholomeus kyrklig självständighet till den nya kyrkans ledare, metropolit Epifanus. Detta beslut har lett till en splittring inom världsortodoxin.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:46.

Utskottet anser att det är svårt att uttala sig för en enda ortodox kyrka i Ukraina då den ortodoxa kyrkliga verkligheten i landet är komplex, och består av flera ortodoxa kyrkor.

Motionärens intentioner täcks av att Kyrkornas världsråd (KV) gjorde följande uttalande med anledning av kriget i Ukraina under generalförsamlingen i Karlsruhe i september 2022: ”War in Ukraine, Peace and Justice in the European Region” (Statement by the WCC 11th Assembly in Karlsruhe, Germany).

Alla uttalanden under en generalförsamling tas i konsensus och under arbetet fanns både representanter för den Rysk-ortodoxa kyrkan och ortodoxa kyrkorepresentanter från Ukraina närvarande. Stora delar av uttalandet grundar sig på det uttalande som KV:s centralkommitté gjort tidigare i år. I uttalandet konstaterar KV att Europa tragiskt nog befinner sig i krig efter att Ryssland invaderade Ukraina den 24 februari i år. Generalförsamlingen beklagar det illegala och orättfärdiga kriget och kräver ett omedelbart eldupphör samt att förhandlingar ska säkra en hållbar fred. Vidare väddar generalförsamlingen i uttalandet om respekt för internationell rätt och konstaterar att krig är oförenligt med Guds väsen och vilja för mänskligheten.

Utskottet betonar också det viktiga arbete som Act Svenska kyrkan stödjer i Ukraina tillsammans i ACT-alliansen.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motionen avslås.

Uppsala den 6 oktober 2022

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Klas Corbelius, Agneta Brendt, Christian Bonde, Edvina Palmcrantz, Josefin Carlsén, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Per Hanö, Mona Olsson, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Yvonne Stålnacke, Peter Weiderud, Birgitta Nilsson, Tomas Jansson, Lars-Ivar Ericson, Johan Hjertén, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Birgitta Axelsson Edström, Maria Hjernerth och Kerstin Rossipal.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2022:8

Ekumenisk dialog om nedrustning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2022:61 om ekumenisk dialog om nedrustning. Motionärerna föreslår att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att uppmana Kyrkornas världsråd att återuppta nedrustningsdialog med icke-nukleära Nato-medlemmar och att Svenska kyrkan ska ta aktiv del. Utskottet föreslår kyrkomötet att bifalla motionen.

Till betänkandet finns två reservationer och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. bifalla motion 2022:61, punkt 1,
2. bifalla motion 2022:61, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2022:61 av Peter Weiderud och Klas Corbelius, Ekumenisk dialog om nedrustning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. uppmana Kyrkornas världsråd att tillsammans med aktuella medlemskyrkor återuppta dialogen med icke-nukleära medlemmar av Nato,
2. å Svenska kyrkans vägnar ta en aktiv del i en sådan dialog.

Bakgrund

Internationella rådet antog 2016 det nu gällande positionspapperet för rättvis fred i vilket Act Svenska kyrkan åtar sig att leva och verka för rättvis fred genom att främja rättvisa, ickevåld, konfliktförebyggande samt konfliktomvandling och försoning. Act Svenska kyrkan verkar både lokalt, nationellt och globalt i samarbete med ekumeniska partner och andra trosbaserade organisationer samt med sekulära aktörer. Act Svenska kyrkan strävar efter en förskjutning av tyngdpunkten inom svensk politik från militär krishantering till civilt förebyggande fredsarbete, arbetar för ett avskaffande av kärnvapen, för nedrustning och för en mycket restriktiv hållning angående export av och handel med krigsmateriel. 2021 beslutades att Act Svenska kyrkan inte prioriterade påverkansarbete gällande mänsklig säkerhet.

Svenska kyrkan ser enligt positionspapperet Guds strävan efter fred på jorden som en röd tråd i det bibliska arvet. Ett bibliskt begrepp som ligger till grund för en stor del av kyrkornas reflektion kring fredsarbete är det hebreiska och gammaltestamentliga *shalom*, den stora freden. Detta holistiska begrepp omfattar aspekter som fullhet och välstånd, rättvisa, rättfärdighet och medkänsla. Teologiskt betraktas freden som Guds

löfte och mål med människorna och finns bara i relationer – mellan Gud och människor och människor emellan och med skapelsen. Den vida betydelsen av shalom speglas i Nya testamentets bruk av det grekiska ordet för frid/fred (*eirene*), i synnerhet i fredshälsningarna. Fred som Guds välsignande gåva till människan är i Nya testamentet ett av evangeliets kännetecken. Relationen mellan fred och rättvisa är rotad i det bibliska arvet, försoning är en integrerad del i det nytestamentliga fredssökandet

Begreppet *rättvis fred* har i den ekumeniska diskursen kommit att bli grundläggande för fredsteologiska och -etiska frågor och det är såväl en vision som en utmaning. I Kyrkornas världsråds dokument *Ett ekumeniskt uppdrag för rättfärdig fred* delas rättvis fred – som ett holistiskt begrepp – upp i fyra områden: fred i samhällen, fred mellan folken, fred med jorden och fred på marknaden. Den teologiska grunden till detta dokument bygger bland annat på den livsbefrämjande teologi som formulerats i Act Svenska kyrkans teologiska grunddokument. Till kyrkans uppdrag hör också att förhindra att de bibliska texterna missbrukas för att legitimera våld, genom att historiskt och tolkningsmässigt analysera texterna i den livsbefrämjande teologins anda.

Positionspapperet relaterar begreppet mänsklig säkerhet till begreppen gemensam säkerhet och global säkerhet, vilket skiljer sig från ett nationellt säkerhetsbegrepp. Mänsklig säkerhet tar primärt inte hänsyn till nationsgränser utan ser till människors (individens och grupper) trygghet, fysiska och psykosociala välbefinnande och möjlighet att skydda sig mot det som hotar tryggheten i deras lokala sammanhang. Såväl staters som individens trygghet är samtidigt beroende av andras trygghet, vilket betonas i det historiskt betydelsefulla begreppet ”gemensam säkerhet” vilket utgör grunden för OSSE – Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa. Även detta begrepp står i motsatsförhållande till ett exklusivt betonande av nationell säkerhet. Kraftfulla civila förebyggande åtgärder och alternativ genomförda av stater och civilsamhällen, snarare än militära lösningar, är en nyckel i detta arbete. När kyrkor, civilsamhällen och många länder kräver ett generellt förbud mot kärnvapen är detta en fråga om global och mänsklig säkerhet. Existensen av kärnvapen har enorma humanitära risker, och de katastrofala konsekvenser som de medför om de används är inte begränsade i tid och rum. Positionspapperet ser också grundläggande moraliska och etiska frågor i förhållandet att några få stater producerar och äger kärnvapen.

I det internationella sammanhanget samarbetar Act Svenska kyrkan med de stora ekumeniska organisationerna (Kyrkornas världsråd, Lutherska världsförbundet och ACT-alliansen) och genom dem med andra kyrkor runtom i världen. Kyrkornas världsråd arbetar idag med medlemskyrkorna genom Ecumenical Peace Advocacy Network (EPAN) för att länka samman de olika aktörerna samt med och gentemot aktörer inom FN-systemet.

Kyrkornas världsråd antog vid sin elfte generalförsamling i Karlsruhe i september 2022 ett uttalande som bland annat uppmanade organisationen att, tillsammans med andra, utöva ledarskap för att få till stånd förnyad fredsdialog. Uttalandet uppmanar också alla länder som ännu inte gjort det, särskilt kärnvapenmakter och länder under kärnvapenparaply, att ratificera förbudet mot kärnvapen.

Tidigare kyrkomötesbehandling

Kyrkomötet 2005 fick på sitt bord kyrkostyrelsens skrivelse 2005:5 med en halvtidsrapport över Svenska kyrkans insatser under det då pågående *Årtiondet för att övervinna våldet*. Ekumeniskutskottet konstaterade i betänkande 2005:2 tacksamt att mycket pågick på den internationella arenan. På utskottets förslag lades halvtidsrapporten till handlingarna.

Även ekumenikutskottets betänkande 2009:3, avgivet med anledning av motionerna 2009:47 och 2009:81 om ökade insatser för fred och global rättvisa, konstaterade att Svenska kyrkan bedrev intensivt arbete på dessa områden. På utskottets förslag avslogs motionerna.

Kyrkolivsutskottets betänkande 2016:7 behandlade motion 2016:6 som begärde att kyrkostyrelsen skulle uttala sig mot att Sverige deltar i anfallskrig och mot att Sverige närmar sig Nato. Betänkandet hänvisade till ovannämnda positionspapper för rättvis fred och till det arbete som Svenska kyrkan, tillsammans med internationella partner, gör för fred. Utskottet uttalade att fredsarbete är angeläget för Svenska kyrkan och hänvisade bland annat till pågående policyarbete, mot vilken bakgrund utskottet föreslog avslag på motionen. Detta blev också kyrkomötets beslut.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2022:61.

Utskottet konstaterar att Kyrkornas världsråd vid generalförsamlingen i Karlsruhe i september 2022 antagit uttalandet *The Things that Make for Peace*, som bland annat uppmanar länder som ännu inte gjort det att ratificera fördraget om förbud mot kärnvapen. Utskottet ser detta breda uttalande – även rysk-ortodoxa kyrkan är medlem av Kyrkornas världsråd – och det uttalandet uppfordrar till som glädjande, men konstaterar att även den specifika insats som motionen efterfrågar är angelägen i innevarande världsläge. Utskottet föreslår därför att motionen ska bifallas.

Uppsala den 6 oktober 2022

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Klas Corbelius, Christian Bonde, Edvina Palmcrantz, Yvonne Stålnacke, Eva-Maria Munck, Josefine Carlsén, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Per Hanö, Mona Olsson, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Peter Weiderud, Birgitta Nilsson, Tomas Jansson, Lars-Ivar Ericson, Johan Hjertén, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Birgitta Axelsson Edström, Maria Hjernerth och Kerstin Rossipal.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig mot utskottets förslag till beslut.

Håkan Sunnliden

Eu 2022:8

Reservation 2

Jag reserverar mig mot ekumenikuskottets förslag till kyrkomötesbeslut i Eu 2022:8 angående motion 2022:61 och föreslår att kyrkomötet beslutar att avslå motionen.

Per Hanö

Särskild mening

Jag avger särskild mening i överensstämmelse med Per Hanös reservation.

Jan-Åke Isaksson